

11 □ 2 □ Metallurgische Industrie

Staatssecretaris neemt Routekaart in ontvangst → 4

Green deals → 6

Grondstoffenschaarste raakt iedereen → 8

Welschen metaal: brons in het groen → 10

Grip op schroot → 12

With English Summary → 2

Summary

This issue of Dutch Metallurgical Industry contains five main articles, a foreword by the chairman, news items and an agenda.

State Secretary receives Roadmap → 4

On 15 August last Joop Atsma, the State Secretary of Infrastructure and the Environment was handed the first copy of the Roadmap 2030. VNMI and its co-author, the Association for the Dutch Metal Casting Industry (AVNeG), have worked since 2009 to draft this ambitious plan to reduce over 50% of energy consumption in the base metals and metal casting industries by 2030. The State Secretary was very pleased to receive this roadmap, the first of its kind by any Dutch economic sector, and complimented both associations on its contents but also with the excellent timing of the report. The 2012 State Budget and the sustainability agenda will contain some of the excellent examples set by this Roadmap.

Green deals → 6

Maxime Verhagen, Minister for Economic Affairs, Agriculture and Innovation, and Joop Atsma, the State Secretary of Infrastructure and the Environment, have signed their first Green Deals with society. On 3 October the Cabinet made it clear that sustainability and economic growth are not necessarily in conflict with each other. Over 50 Green Deals were announced, of which several were symbolically signed with VNMI and AVNeG on behalf of the base metals and metal casting sectors. These sectors presented three projects that have the potential to considerably increase their use of renewable energy, as well as decrease their overall energy-intensity.

Raw material scarcity → 8

Earlier this year, the Dutch government published its policy on raw material scarcity. In a world with a growing population, consumption and industrial output, the risk of depleting our critical natural resources becomes larger. A more sustainable policy on raw material scarcity, preferably on a global scale, is very much needed. The Dutch government has acknowledged this, but has also made it clear that subsequent economically interesting opportunities for innovation, recycling and substitution will need to be properly regulated as well as stimulated.

Welschen metaal B.V. → 10

In the middle of a green area close to Utrecht, Welschen metaal is located. A new member of VNMI, Welschen metaal originated as a family company specialised in smelting bronze and messing alloys. Nowadays, as the only surviving of its kind in the Benelux, Welschen metaal is planning to move to a new location in the Metal Valley business park in Drunen. However, due to the economic crisis, margins are more critical than ever and dictated by workmanship and prices for scrap metal. Opportunities for relocation and necessary bank financing will have to be awaited.

Get a grip on scrap → 12

The Netherlands is a net exporter of metal scrap. At the same time, the Dutch metal industry finds it is getting harder and harder to acquire adequate, well-sorted and high value amounts of metal scrap. Due to the specific nature of the metal production process, these metal scrap flows can be regarded as disguised energy sources, which all too often leave the EU unimpeded and with little regard of waste regulations. In a recent study initiated by VNMI and AVNeG, it is pointed out that closer integration and cooperation in the value chain will help to get a better grip on metal scrap flows, resulting in improved margins, increased energy-efficiency and reduction of greenhouse gases. Researcher Evelyn Overduin and VNMI director Frank Buijs explain that the aluminium and, to a lesser extent, the steel and iron producers are already well on their way in closing the loop for metal scrap.

Voorwoord

Na een bemoedigend voorjaar van 2011 heeft herstel van marktomstandigheden in Europa zich niet doorgezet in de zomermaanden. Integendeel, forse turbulenties op financiële markten in de EU en weinig overtuigend optreden van politieke leiders overheersen inmiddels de dagelijkse berichtgeving. Met nu ook negatieve gevolgen voor het vertrouwen van consumenten en investeerders. Analisten verwachten voor het vierde kwartaal zelfs een lichte krimp van de economie in Europa.

Toch is het onderliggende macro-economisch fundament niet slecht te noemen, zeker niet op wereldschaal wanneer grote ontwikkelingseconomieën (China, India, Brazilië) in beschouwing worden genomen. Hierdoor groeit wereldwijd de vraag naar grondstoffen en energie nog steeds door, met aanhoudende kostenstijgingen tot gevolg, ook voor onze bedrijven in Nederland en Europa. In afzetmarkten zien we met name de automotivebranche redelijk goed produceren, terwijl de constructiemarkten aarzelend blijven. Een betrouwbare voorspelling voor 2012 laat zich moeilijk geven op dit moment.

Voorlopig lijkt de Nederlandse consument de hand meer op de knip te houden. Dat is naar mijn inschatting veeleer een zaak van gebrek aan vertrouwen, en minder een wezenlijk gebrek aan financiële middelen. Het zou daarom een goede zaak zijn wanneer de reële economie weer leidend wordt en de financiële dienstverlening naar een dienende en faciliterende plaats wordt teruggezet. En die reële economie is gebaseerd op behoeften van een ontwikkelde samenleving enerzijds en de aanwezige kennis, kunde en (hardware) middelen om aan die behoeften te voldoen anderzijds. Dat laatste zijn onze "assets" in Nederland en de EU, en ook de Nederlandse metallurgische industrie heeft daarin zijn onderscheidend vermogen opgebouwd in het internationale concurrentieveld. Mijn pleidooi derhalve voor een verandering van focus in algemene beschouwingen en berichtgeving!

Een belangrijk nieuw fundament voor de langere termijn heeft de VNMI deze zomer gelegd met de oplevering van de "Routekaart VNMI/AVNeG 2030". Dit rapport is op 15 augustus in Den Haag officieel gepresenteerd aan staatssecretaris Atsma van Milieu. Samen met de AVNeG heeft de VNMI een toekomstpotentieel geschetst dat optimistisch en veelbetekenend mag worden genoemd. Wij denken door middel van innovaties in processen en producten ruim 50 % in energie efficiency te kunnen verbeteren, effecten in de keten (gebruiksfase van producten en recycling) meegerekend. De heer Atsma was zeer lovend voor het initiatief en feliciteerde VNMI en AVNeG met deze primeur. Met de uitvoering van dit plan kunnen we zeker onze concurrentiepositie verbeteren en hebben we een duidelijke richting voor wat we de komende jaren gaan aanpakken, waar mogelijk met ondersteuning van de overheid. In dit magazine vindt u meer informatie over het Routekaart rapport en de daaruit voortkomende projecten voor de korte termijn die onder het recente Green Deal initiatief van het ministerie van EL&I kunnen worden geschaard.

Voorts een kennismaking met een gloednieuwe loot aan onze verenigingsstam: Welschen metaal uit Westbroek.

Ik ben ervan overtuigd dat onze boodschap "metalen voor een duurzame toekomst" een steeds breder draagvlak krijgt. Veel succes met het daadwerkelijk waarmaken van deze boodschap, ook in deze tijden van meer tegenwind!

Wim Hamers
Voorzitter VNMI

Op maandag 15 augustus was een grote delegatie van de VNMI en de AVNeG afgereisd naar Den Haag om – als eerste sector – de Routekaart 2030 aan te bieden aan staatssecretaris Joop Atsma van Infrastructuur en Milieu. In de delegatie ondermeer Wim Hamers, voorzitter van de VNMI, en zijn collega Bert Duit van de AVNeG, evenals de beide directeuren, Frank Buijs en Jos Severens. En natuurlijk Harry Houthuijsen, die zich de afgelopen twee jaar onvermoeibaar heeft ingezet voor de totstandkoming van de Routekaart.

vlnr: Bert Duit, Joop Atsma en Wim Hamers

Staatssecretaris neemt Routekaart in ontvangst

Tijdens de presentatie memoreerde Bert Duit dat begin 2009, in economisch zware tijden, is begonnen met de Routekaart. Toch hebben beide organisaties, en vooral ook de aangesloten lidbedrijven, toen durven kiezen voor het langetermijnperspectief van vijftig procent energiebesparing op weg naar 2030.

Het opstellen van de Routekaart was ook de eerste intensieve samenwerking tussen de VNMI en de AVNeG en dat is beide organisaties goed bevallen, aldus Duit. Wim Hamers beaamde dit volmondig.

Kansgebieden

In de Routekaart zijn vier kansgebieden gedefinieerd, waarbij volgens Duit niet vergeten mag worden dat veel laaghangend fruit al in de MJA's is geplukt. De gieterijen en de metallurgen zijn dus niet bij nul begonnen. Aan de Routekaart is een jarenlange MJA voorafgegaan en in die tijd is al veel gebeurd.

Maar, als gezegd, vier kansgebieden op het gebied van innovatie en energie-efficiency: binnen de bedrijven valt nog veel te winnen; in de materiaalkringloop het (cradle-to-cradleprincipe); in de productieketen met daarin kansen

voor lichtere en dus energiezuinige materialen; en op het gebied van kennis, arbeidsmarkt en imago. De sector heeft geen al te best imago als het om energiezuinigheid gaat, maar dat is volgens Duit ten onrechte. Het klopt dat de metaal een energie-intensieve sector is, maar binnen dat gegeven gebeurt heel veel. Hij noemde daarbij het Ulcos-project van Tata Steel als voorbeeld.

De Routekaart past goed in de topgebieden die de regering heeft benoemd als speerpunten voor de Nederlandse economie en sluit ook nog eens naadloos aan bij de Green

Deals. Omdat de Routekaart zo goed aansluit bij de ambities van de overheid, zou daar misschien ook iets tegenover kunnen staan. De AVNeG en de VNMI vragen niet om productiesubsidies of om een industriepolitiek in de traditionele zin van het woord. Wel vragen zij om een goed vestigingsklimaat, zodat Nederlandse bedrijven die hun nek uitsteken daarvoor de ruimte krijgen. Het gaat tenslotte om grote risicovolle investeringen. Ook zou subsidie voor onderzoek zeer welkom zijn.

Felicitering

De staatssecretaris nam de Routekaart naar eigen zeggen met groot genoegen in ontvangst. Het feit dat de VNMI en de AVNeG als eerste de Routekaart hebben afgerond is zeker een felicitatie waard. Wat Atsma er vooral aan bevalt is dat het als initiatief breed wordt gedragen door de leden van de VNMI en de AVNeG. In deze financieel lastige tijden kijkt zowel het eigen ministerie van Atsma als het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) naar wat bedrijven en branches zelf kunnen doen. De Routekaart is daarvan een goed voorbeeld. Atsma zal het dan ook zeker niet nalaten dit voorbeeld aan andere bedrijven en branches voor te houden.

Atsma complimenteerde de AVNeG en de VNMI ook met de timing: vlak voor Prinsjesdag in een periode waarin het kabinet de Green Deals lanceert, en druk bezig is met de Duurzaamheidsagenda en de Bedrijfslevenbrief. Volgens Atsma biedt de Routekaart veel praktische voorbeelden waar zowel I&M en EL&I bij de voorbereiding van de Duurzaamheidsagenda als de Bedrijfslevenbrief hun voordeel kunnen en zullen doen. De staatssecretaris gaf wel direct aan dat subsidies in deze tijd

inderdaad niet voor de hand liggen en dat steun van de overheid indirect zal zijn en veel meer in flankerend beleid moet worden gezocht.

Realistisch en haalbaar

De Routekaart levert niet alleen een belangrijke bijdrage aan energiebesparing en energie-efficiency, maar ook aan de CO₂-reductie. In Nederland en in Europa woedt een soms zeer felle discussie over de CO₂-ambities en of deze ambities wel gehaald kunnen en gaan worden. De Routekaart toont volgens de staatssecretaris aan dat de Nederlandse metallurgie en gieterijen de doelen gemakkelijk gaan halen. De plannen in de Routekaart lijken realistisch en haalbaar. Ze leveren daardoor een belangrijke impuls aan het innoverend vermogen van het Nederlandse bedrijfsleven.

Voor de VNMI en de AVNeG was de Routekaart belangrijk om zelf het initiatief in handen te houden, om niet passief wet- en regelgeving vanuit de overheid af te wachten. Ditzelfde aspect werd door Atsma nog eens benadrukt. Hij werkt waar mogelijk veel liever samen met het bedrijfsleven dan dat hij eenzijdig de regels dicteert. Dit vergroot het draagvlak en voorkomt dat partijen lijnrecht tegenover elkaar komen te staan.

Wim Hamers benadrukte dat de Routekaart gaat om energie-efficiency in de hele keten, en dus niet alleen aan de bron. De keten werkt in het kader van de Routekaart aan lichtere materialen, waardoor bijvoorbeeld de auto-industrie zuiniger auto's kan produceren of waardoor andere sectoren met minder grondstoffen toekunnen. Om het concreet te maken: de beoogde effecten van de maatregelen zoals voorgesteld in de Routekaart

staan gelijk aan het uit bedrijf nemen van drie elektriciteitscentrales.

Voor de muziek uit

Atsma wilde graag horen in hoeverre de Routekaart de commerciële positie van de sector beïnvloedt en of de overheid niet te ver voor de muziek uitloopt. Hamers noemde dat een delicaat spel. Er moet een goed evenwicht worden gevonden tussen een gezond bedrijfseconomisch beleid en de stappen die nodig zijn in het kader van de Routekaart. De sector is er evenwel van overtuigd dat veel van de maatregelen zichzelf uiteindelijk zullen terugverdienen. Daarvoor is echter wel een gelijk speelveld nodig, zowel Europees als mondiaal, en daarin zou de overheid een rol kunnen spelen. De sector maakt zich bijvoorbeeld zorgen over de hoge energieprijzen in Nederland.

De staatssecretaris verzekerde de vertegenwoordigers van de AVNeG en de VNMI dat de regering er alles aan doet, ook in Europees en mondiaal verband, om een gelijk speelveld te garanderen. Het ministerie weet echter ook niet alles en daarom wil hij graag concrete voorbeelden waar het misgaat.

Atsma wilde tot slot nog graag weten of klanten vatbaar zijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat is volgens Hamers zeker het geval, maar alleen in combinatie met gezonde bedrijfseconomische overwegingen. Lichtere materialen dragen enorm bij aan het verminderen van de milieudruk en leveren een aanzienlijke kostenbesparing op. Dat dubbele argumenten trekt steeds meer klanten over de streep.

-----

vlnr: Wim Hamers, Maxime Verhagen en Theo Henrar

Green deals

Op 3 oktober hebben minister Maxime Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en staatssecretaris Joop Atsma van Infrastructuur & Milieu (I&M) de eerste Green Deals met de samenleving gesloten.

Op diezelfde dag presenteerde het kabinet ook de Duurzaamheidsagenda. Deze regering gelooft dat duurzaamheid en economische groei elkaar niet hoeven uit te sluiten en streeft naar 'groene groei'. Om deze ambitie waar te maken is een gezamenlijke inspanning van bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, burgers en overheid nodig. De Green Deals zijn een manier om die gezamenlijke inspanning vorm te geven, een voorbeeld van de Duurzaamheidsagenda in de praktijk.

Waterschap

De ondertekening van de eerste Green Deal vond plaats bij rioolzuivering van waterschap Stichtse Rijnlanden in IJsselstein. In het concrete voorbeeld van de Stichtse Rijnlanden maakt de Green Deal het mogelijk dat het waterschap duurzame energie uit rioolslib kan halen. Op deze manier kan het waterschap voor een groot deel in de eigen energiebehoefte voorzien en op termijn zullen waterzuiveringsinstallaties tienduizenden Nederlandse

huishoudens van energie voorzien. Ook vele andere partijen, waaronder VNO-NCW, Natuur&Milieu, LTO Nederland, de KLM, maar ook provincies en gemeenten waren naar IJsselstein gekomen om hun Green Deal te ondertekenen. Inmiddels zijn er al tientallen Green Deals gesloten, terwijl half december een nieuwe ronde Green Deals wordt gesloten. Het achterliggende idee van de Green Deals is dat de overheid burgers, bedrijven, organisaties of andere overheden helpt bij het realiseren van (lokale) duurzame projecten die anders moeilijk van de grond zouden komen. Voorstellen worden op vier criteria beoordeeld. Het moet gaan om concrete duurzame initiatieven op het gebied van energie, water, grondstoffen en mobiliteit; het project moet rendabel zijn of kunnen worden; het project moet snel resultaat hebben (deze kabinetsperiode); het project moet tot nieuwe economische activiteit(en) leiden of tot kostenbesparing voor bedrijven.

VNMI/AVNeG

De Green Deal wordt ondertekend door veertig bedrijven en brancheorganisaties. Namens de VNMI en de AVNeG was VNMI-voorzitter Wim Hamers aanwezig om zijn handtekening te zetten.

Volgens Hamers past de Green Deal goed in het verlengde van de Routekaart, die in augustus is gepresenteerd aan staatssecretaris Joop Atsma (zie artikel elders in dit magazine).

In de Green Deal zijn de eerste projecten van de Routekaart opgenomen, bovenop de al lopende projecten in de bestaande bedrijfsspecifieke Energie Efficiency Plannen. In deze Green Deal worden de volgende AVNeG/VNMI projecten vastgelegd:

- Vloeibaar aluminium transport (transport van vloeibaar aluminium in de regio's Noord-Nederland en Limburg)
- Gietloos gieten (nieuwe manier voor het gieten van hightech metalen gietstukken onder lage druk, waarbij geen gebruik meer wordt gemaakt van aangiettrechters en gietlopen, waardoor tot 30% energiebesparing kan worden bereikt), en
- Toepassing duurzame energie (duurzame opwekking via wind en biomassa tot 20% van de energiebehoefte van Nyrstar zink en Akzo Nobel chemie in Budel)

Terugverdienen

De regering vindt dat groen beleid alleen kan werken als het bedrijfseconomisch haalbaar is. Groene energie en duurzame economische groei gaan dus hand in hand. Energiebesparing, maar ook een duurzamer gebruik van grondstoffen, verdient zichzelf uiteindelijk weer terug. Daarom ziet de regering ook veel meer in fiscale stimuleringsmaatregelen

dan in subsidies. Fiscale maatregelen bieden echte prikkels en helpen om meer privaat kapitaal aan te trekken.

Deze regering zet bovendien vol overtuiging in op het verminderen van de administratieve lastendruk en andere belemmerende regelgeving. In het kader van de Green Deals staat wet- en regelgeving die duurzame initiatieven belemmeren hoog op de agenda.

Bij de Green Deals gaat het dus om maatregelen en samenwerkingsovereenkomsten om de ambities uit de verschillende beleidsnota's, zoals het Energierapport 2011, de Bedrijfslevenbrief en de Duurzaamheidsagenda, concreet vorm te geven. De nota's zijn mooi, maar het kabinet ziet nog liever concrete resultaten, bij voorkeur in samenwerking met alle betrokkenen.

Toekomst

De toekomst zal uitwijzen of de Green Deals echt toegevoegde waarde bieden of dat het bij mooie woorden blijft. Het soort ondersteuning dat de overheid zegt te willen bieden, klinkt veelbelovend, maar niet altijd even concreet. Het verminderen van de administratieve lastendruk was al voor de Green Deals een speerpunt van het kabinet. Ook duurzaam inkopen is al langer een doel van de overheid. Maar de Green Deals zouden ook kunnen leiden tot meer focus en meer nadruk op echt duurzame initiatieven. Voor de metallurgie, als sector die duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan, zou dat winst betekenen en wellicht mogelijkheden bieden, bijvoorbeeld om ideeën uit de Routekaart te verwezenlijken.

Grondstoffenschaarste is een onderwerp dat langzaam maar zeker steeds hoger op de agenda komt te staan. Vooralsnog lijkt het vooral een probleem voor de industrie, resulterend in hogere prijzen. Het gaat echter om veel meer. Misschien wel om de vraag of onze manier van leven nog houdbaar is. Vinden we op tijd alternatieven? Zal de schaarste leiden tot geopolitieke conflicten met mogelijk oorlogen als gevolg? Kortom, de hoogste tijd om het onderwerp de aandacht te geven die het verdient.

Grondstoffenschaarste

In juli van dit jaar heeft ook de Nederlandse regering de urgentie van het probleem onderkend en een grondstoffennotitie het licht doen zien. De notitie houdt zich precies met deze problematiek bezig en zoekt antwoorden op de vraag hoe om te gaan met de mogelijke gevolgen van grondstoffenschaarste, waarbij direct vermeld moet worden dat de regering voor zichzelf vooral een faciliterende rol ziet weggelegd.

Stijgende prijzen

De notitie begint met de constatering dat de groeiende wereldbevolking en de daaraan gekoppelde toenemende vraag naar grondstoffen het risico op overexploitatie van de natuurlijke hulpbronnen doet toenemen. Op dit moment worden de schaarsten nog steeds veroorzaakt door een combinatie van politieke, financiële, technologische, milieu- en sociale factoren: hoe krijgen we de juiste grondstoffen op het juiste moment op de juiste plaats? Achterliggende reden is natuurlijk wel degelijk de echte schaarste die ons in de toekomst misschien te wachten staat. Al moet gezegd worden dat de regering optimistisch is over de

bewezen en verwachte reserves van allerlei grondstoffen, het is zeker geen vaststaand gegeven dat op termijn het aanbod de vraag zal kunnen bijhouden. Prijzen stijgen al een aantal jaren, waarmee de trend van jarenlange prijsdalingen definitief lijkt te zijn doorbroken.

Daarnaast constateert het kabinet dat de transparantie van de handel in grondstoffen en het regulerend vermogen van de markt lijken af te nemen. Speculatie neemt toe. Een belangrijke oorzaak hiervan lijkt de mondiaal toegenomen staatsbemoediging bij het zekerstellen van de grondstoffenvoorziening. Deze marktverstoringen zorgen ervoor dat het aanbod achterblijft bij de vraag.

Voor de open Nederlandse economie is dit een zeer zorgelijke ontwikkeling. Nederland loopt daarom voorop bij het ontwikkelen van Europees beleid gericht op voorzieningszekerheid, maar ontkomt ook niet aan nationale beleidsvorming, hoewel de mogelijkheden voor eigen beleidsoplossingen beperkt zijn. De zekerheid van grondstoffenvoorziening ontwikkelt zich

echter tot een economisch en zelfs veiligheidsbelang voor ons land. Daarom is het motto: Europees waar mogelijk, nationaal waar nodig en waar het kansen biedt. De voorzieningszekerheid voor de Nederlandse economie is het primaire uitgangspunt, maar die kan alleen gegarandeerd worden door duurzaamheid op de lange termijn.

Duurzaam

Een meer duurzaam grondstoffenbeleid – bij voorkeur op mondiaal niveau – is broodnodig, omdat onze afhankelijkheid van grondstoffen zijn weerslag heeft op mens, klimaat, biodiversiteit en milieu. Dit kan een directe bedreiging van onze welvaart en ons welzijn betekenen.

De regering ziet echter ook kansen en wil daarom innovatie, hergebruik en substitutie stimuleren. Voor veel sectoren in Nederland misschien een relatief nieuw geluid, maar niet voor de leden van de VNMI, de recyclers bij uitstek. Het inzetten op deze kansen kan voor Nederland een versterkend effect op de economie en de handelspositie hebben.

raakt iedereen

De grondstoffennotitie zet vooral in op het vermogen van het bedrijfsleven, waarbij de overheid kan stimuleren, faciliteren, kaders stellen en coördineren. Er zijn drie mogelijke oplossingsrichtingen, namelijk het aanbod veiligstellen, vergroten en verduurzamen, de vraag beperken en waar mogelijk verduurzamen en het gebruik van grondstoffen efficiënter en duurzamer maken.

Agenda

Het kabinet werkt aan een aantal actiepunten om de drie oplossingsrichtingen, ook wel agenda's genoemd, nader invulling te geven. Het eerste agendapunt, het aanbod, wordt als volgt gedefinieerd: "Veiligstellen van de beschikbaarheid en het vergroten van de duurzaamheid van grondstoffen door in te zetten op nieuw aanbod, het sluiten van kringlopen (hergebruik, recycling) en het zoeken van oplossingen voor fosfaat als eindige voorraad."

Wereldwijd worden initiatieven ontwikkeld om te komen tot grondstoffencertificering en transparantie. Nederland zal dergelijk initiatieven zo snel mogelijk ook zelf in regelgeving

omzetten. Nederland wil bij internationale financiële instellingen lobbyen om bedrijven die zich aantoonbaar aan de regels op het gebied van transparantie houden, voorrang te geven bij aanbestedingsprocedures. In Europees verband wil Nederland voorloper zijn bij het uitvoeren en implementeren van de maatregelen zoals voorgesteld in het Raw Materials Initiative van de EU.

Agendapunt twee luidt als volgt: "De nationale vraag naar grondstoffen waar mogelijk verduurzamen en beperken." Daartoe wil de overheid zelf het goede voorbeeld geven door met haar eigen inkoopbeleid en bedrijfsvoering efficiënt, duurzaam en innovatief (her) gebruik van grondstoffen te stimuleren, bijvoorbeeld door verduurzaming van grondstoffenverbruik een rol te laten spelen in het aanbestedingenbeleid of door de economische topsectoren te laten aangeven voor welke grondstoffen zij risico's zien, zodat een heldere prioritering mogelijk is.

Slimmer ontwerpen

Het derde agendapunt betreft efficiënt en duurzaam gebruik van grondstoffen of, in de woorden van de notitie, "Het

gebruik van grondstoffen binnen de Nederlandse economie efficiënter en duurzamer maken door grondstoffenketens te transformeren, marktwerking gericht op een duurzame grondstoffen-zekerheid te bevorderen en processen en producten slimmer te ontwerpen."

De regering wil daartoe ondermeer afspraken over grondstoffenleveranties stimuleren, niet alleen tussen overheden, maar ook met het internationale bedrijfsleven en consumenten. Ook wil de regering grondstoffenproducerende landen ondersteunen om aan duurzaamheids- en kwaliteitseisen te voldoen.

Het kabinet noemt nog veel meer initiatieven en maatregelen om te komen tot een duurzamer grondstoffenbeleid, maar duidelijk is vooral dat het gaat om ondersteuning van initiatieven vanuit het bedrijfsleven. Het bedrijfsleven mag de regering begroeten als partner in het verwezenlijken van de duurzaamheidsdoelstellingen, maar, en dat geeft het kabinet ook ruiterlijk toe, het echte grondstoffenbeleid zal van de bedrijven zelf moeten komen.

Welschen metaal B.V.
fabriceert in Westbroek,
onder de rook van Utrecht,
brons- en messingbroodjes.
En dat doet het als enige
in de Benelux.

Brons in het groen

Zoals zoveel lidbedrijven van de VNMI kent Welschen metaal B.V. een behoorlijk grillige bedrijfsgeschiedenis, zo vertelt Nikie Welschen, de huidige eigenaar. "Mijn grootvader had in Utrecht een smelterij, veel groter dan het huidige Welschen metaal. Halverwege de jaren '70 besloot hij het bedrijf te verkopen aan Billiton, toen nog eigendom van Shell. Mijn vader was het met die verkoop oneens, hij had de smelterij graag zelf willen overnemen. Hij kon wel bij het bedrijf blijven werken, maar hij heeft al snel ontslag genomen. In 1977 is hij op deze locatie voor zichzelf begonnen. Mijn andere grootvader had hier een glasblazerij en hij had ruimte over. Zelf ben ik hier, na eerst als onder meer advocaat te hebben gewerkt, in 2007 komen werken en in 2008 heb ik de zaak van mijn vader overgenomen."

Schroot

Welschen metaal neemt zijn grondstoffen af van Europese schrootbedrijven. Dan gaat het vooral om allerlei brons-, messing- en kopersoorten, maar ook bijvoorbeeld om zink, tin, mangaan en andere 'zuivere' metalen. Welschen metaal produceert legeringen met als hoofdbestanddeel koper; in de praktijk vooral allerlei aluminiumbrons-, brons- en messinglegeringen.

De legeringen die Welschen metaal levert zijn volgens Nikie Welschen echte recycleproducten. "Onze legeringen

worden gebruikt om de producten te maken die wij hier in onze hal weer als schroot hebben liggen om opnieuw om te smelten. Wij leveren aan gieterijen bijvoorbeeld aluminiumbrons, een corrosiebestendige bronssoort die onder meer wordt gebruikt voor pomphuzen, afsluitdeksels of scheepsschroeven. Voor die scheepsschroeven gebruiken ze ook wel mangaanmessing. Brons wordt onder andere veel gebruikt in de machinebouw, messing veel in sanitair. Ook de kunstwereld is een belangrijke afnemer; bronzen beelden, kerkklokken."

"Dit zijn ook de bronnen waar we het via de schroothandel weer van binnen krijgen. Plaquettes op begraafplaatsen zijn vaak van brons, dus soms krijg je een partij binnen vol met dit soort plaquettes. Hetzelfde geldt voor bronzen ornamenten van gesloopte gebouwen. En wij krijgen grote hoeveelheden machineonderdelen binnen."

Twee procent

Welschen metaal produceert ongeveer tweeduizend ton per jaar. Daarmee is het bedrijf een relatief kleine speler. De belangrijkste concurrenten zitten in Duitsland en dat zijn bedrijven die vaak minimaal 10.000 ton per jaar produceren. In heel Europa zijn er zo'n dertig bedrijven actief. Nikie Welschen schat dat zijn bedrijf een procent of 2 van de Europese markt in handen heeft. De belangrijkste afzetmarkten zijn Nederland, Duitsland en Vlaanderen.

Welschen metaal zit op een volstrekt atypische locatie, midden in het groengebied rond Utrecht. Plannen om te verhuizen zijn er wel, bijvoorbeeld naar Metal Valley in Drunen, maar door de crisis zijn die plannen een stuk moeilijker van de grond te krijgen. Maar wat Nikie Welschen betreft komt van uitstel zeker geen afstel. "We hebben op deze locatie geen tot nauwelijks mogelijkheden om uit te breiden, de productie te stroomlijnen of andere activiteiten te ontplooiën. Door de beperkingen die de vergunningen ons opleggen zijn investeringen op deze locatie altijd suboptimaal. We mogen alleen doen wat we nu doen, punt. Ik neem dat de gemeente De Bilt overigens niet heel erg kwalijk. We zitten hier echt in een prachtig groengebied en hoewel onze relatie met de directe burens erg goed is, kan ik me voorstellen dat zij niet zitten te wachten op een uitbreiding van Welschen metaal."

Financiering

De crisis kwam voor Welschen metaal op een wel zeer ongelukkig moment, aldus Nikie Welschen. "Ik heb de zaak op 1 juli 2008 overgenomen, twee maanden voordat Lehman Brothers omviel, volledig gefinancierd. Banken zaten daarna niet echt meer te springen om ook nog een verhuizing te financieren."

Gedurende de crisis liep de omzet van reguliere klanten sterk terug, met wel veertig procent, maar omdat het Welschen metaal steeds lukt om ondanks de crisis ook nieuwe klanten te vinden, bleef de totale omzetsdaling beperkt. In de tweede helft van 2008 werd een behoorlijk verlies gedraaid, daarna speelde Welschen metaal quitte of boekte het een kleine winst. Pas sinds kort nadert het bedrijf weer de omzetcijfers van voor de crisis.

Welschen metaal is een klein bedrijf zonder franjes. Nikie Welschen daarover: "We zijn in totaal met elf man, drie op kantoor, inclusief ikzelf, en de rest in de productie. We produceren vier dagen per week. De meeste jongens in de productie werken drie dagen van twaalf of dertien uur. Op een na komen ze allemaal van de voormalige aluminiumfabriek in Hardenberg en wonen ze in die buurt. Op deze manier hoeven ze niet vijf dagen per week van Hardenberg naar Westbroek te komen."

Kritische marges

Met één oven en verschillende legeringen luisteren het logistieke proces en de planning vrij nauw. De verschillen tussen de legeringen zijn vaak groot en dat vraagt om een bepaalde volgorde, want voor sommige legeringen moet de oven echt schoon zijn. Veel legeringen kennen kritische marges. Tegelijk is een groot deel van de grondstof ongesorteerd materiaal. Het sorteren gebeurt in eerste instantie met

de hand, maar er zijn ook sorteerpistolen voor een snelle analyse. Het uitgesorteerde materiaal, brons, aluminium-brons, messing, wordt vervolgens in de juiste verhoudingen gemengd voor de vereiste legering. En omdat de samenstelling nooit helemaal juist te voorspellen is, wordt er tijdens het smelten altijd ruimte vrijgehouden in de oven. Tijdens het smelten worden monsters genomen en indien nodig kan er dan nog worden bijgemengd. Al met al is het een zeer ambachtelijk proces, maar daarmee worden wel zeer kritische marges bereikt. Er hoeft slechts zelden een partij helemaal opnieuw te worden gesmolten.

Eigenlijk leveren wij aan dezelfde partijen als waar wij onze grondstoffen van betrekken.

Nikie Welschen is blij met het vakmanschap van zijn medewerkers. "Het draait vooral om de ervaring en een feeling voor sorteren. Hoe beter gesorteerd, hoe minder min of meer 'zuivere materialen' erbij moeten, hoe sneller de smelt klaar is en dus hoe lager de kosten. Wij geven de productie daarom veel vrijheid. Ze regelen onderling hun roosters en vakantie-dagen. Ze werken zelf nieuwe mensen in. Zolang de afgesproken productie maar gehaald wordt. Het geeft mij ook meer tijd om me bezig te houden met zaken zoals inkoop en verkoop."

Welschen metaal staat er dus goed voor, maar zou in de toekomst graag de vleugels willen uitslaan. Het potentieel is er, nu nog de financiering en een geschikte locatie.

Welschen metaal B.V.
 Vestigingsplaats: Westbroek (Utrecht)
 Personeel: 11 man
 Productie: 2.000 ton
 Omzet: 12 miljoen

Grip op schroot

Veel Nederlands schroot gaat naar landen als China en India. Tegelijkertijd heeft de Nederlandse metaalindustrie moeite om voldoende hoogwaardig, goed gesorteerd schroot in te kopen. Onderzoek, geïnitieerd door deze sector, laat zien dat ketensamenwerking kansen biedt om meer grip op schroot te krijgen. Met als resultaat financiële winst, energiebesparing én CO₂-reductie.

“Het loont enorm om als metaalproducent de grondstofketens te sluiten”, zegt Frank Buijs, directeur van de Vereniging voor de Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI). “Allereerst wordt metaalschroot steeds waardevoller door de stijgende grondstofprijzen en opkomende economieën. Ten tweede is het een verkapte bron van energie, zeker met de toenemende energieprijzen. Het smelten van metaalschroot kost namelijk veel minder energie dan gebruik van erts. Ten derde zijn producenten door recyclingafspraken met hun afnemers meer verzekerd van een constante aanvoer van goed gedefinieerd schroot, dat ze nodig hebben voor bepaalde processen. Dit verbetert de concurrentiepositie én het milieu.”

Afspraken bij aluminium

De aluminiumindustrie is al ver met het sluiten van ketens. “Aluminiumschroot dat vrijkomt bij de productie, vloeit vaak min of meer zonder tussenkomst van de schroothandel terug naar de basismetaalindustrie”, zegt Evelyn Overduin, die voor adviesbureau Casteller een studie uitvoerde naar de verwerking van aluminiumschroot. “Kijk naar afspraken tussen producent Nedal en omsmelter E-Max. Nedal levert hoogwaardig productieschroot retour aan E-max. E-max hoeft dit alleen te smelten, zonder primair aluminium of legering toe te voegen. Daarna levert E-max het basismetaal weer terug aan Nedal.” De VNMI en de Algemene Vereniging van Nederlandse Gieterijen (AVNeG) vroegen Casteller ook voor de staalindustrie de energie- en materiaalbesparingen door schrootinzet te onderzoeken. De studies zijn onderdeel van de Routekaart 2030, die voortkomt uit de meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA3 en MEE) tussen overheid en bedrijfsleven.

Zicht op stromen

In de ijzer- en staalproductie gaat jaarlijks een kleine 4.000 kiloton schroot om, dat via diverse (om)wegen terugvloeit naar producenten in binnen- en vooral buitenland. In tegenstelling tot aluminiumproducenten verliezen de Nederlandse staalproducenten al snel het zicht op de stromen. “Deels verklaarbaar door prijsverschillen”, aldus Overduin. “Staal is zo’n vijf keer goedkoper dan aluminium, waardoor recycling minder interessant lijkt. Toch zijn er goede redenen én kansen om hoogwaardig schroot direct terug te leveren aan de basismetaalproducenten. Dit kan door in ketensamenwerking stromen beter te sorteren. Staal en ijzer zijn, in tegenstelling tot aluminium, door hun magnetische eigenschap makkelijk te scheiden van ander materiaal.”

Businessconcepten

In de huidige markt spelen metaalschroothandelaren een centrale rol in het verzamelen, verwerken en verhandelen van schroot. Zij maken daarmee recycling van metalen mogelijk. De basismetaalindustrie heeft echter last van speculatie in de schroothandel, die zorgt voor schommelin-

gen in de aanvoer en prijs. Ook de samenstelling van het schroot is om kostprijzreden lang niet altijd afgestemd op de wensen van Nederlandse metaalproducenten. Met nieuwe businessconcepten kunnen basismetaalproducenten en gieterijen meer grip krijgen op metaalschroot, terwijl schroothandelaren als dienstverlener kunnen fungeren. Metaalproducenten kunnen met hun klanten afspreken dat zij goed gedefinieerd schroot direct aan hen terugleveren. Dat kan dan beter worden voorgesorteerd op legering, wat de recycling vergemakkelijkt en economisch nog interessanter maakt.

Structuren veranderen

“In theorie kunnen we dit soort verbetermogelijkheden snel aanwijzen”, zegt Overduin. “De praktijk is echter weerbarstiger. Er is een gevestigde orde en het vereist veel tijd en energie om de bestaande structuren te veranderen. Daarnaast is het lastig om een businesscase rond te krijgen. Recyclen loont namelijk vooral bij grote volumes. Ook hebben Nederlandse producenten hoofdzakelijk behoefte aan hoogwaardige scrap. En in Nederland hebben we, in tegenstelling tot bijvoorbeeld China, geen goedkope arbeidskrachten die tegen een laag loon gebruikte producten uit elkaar halen. Bovendien is er in Nederland relatief weinig verwerkingscapaciteit voor ijzer- en staalschroot. Al deze factoren verklaren waarom het schroot nu vaak naar landen als India, China en Turkije verdwijnt.”

Commercieel voordeel

Een gemiste kans, benadrukt Buijs: “De ons omringende landen geven ruim baan voor de aanleg van geavanceerde metaalrecyclinginstallaties. Met het oog op de winst voor het milieu en een grotere verwerkingscapaciteit in de sector is dit ook hier wenselijk. Ons land is een logistiek knooppunt van grondstofstromen. Laten we het als BV Nederland niet aan het toeval overlaten of metaalschroot in Nederland blijft. Hopelijk komt het kabinet met een grondstoffenbeleid dat rekening houdt met het toenemende belang om metaalschroot voor ons land te behouden.” Volgens Overduin kan de sector zelf pragmatisch te werk gaan door rechtstreeks recyclingafspraken te maken met afnemers. Inmiddels is een aantal concrete initiatieven gestart.

Belangrijkste onderzoeksconclusies

- Nederland laat op dit moment grote hoeveelheden ‘verkapte energie’ rechtstreeks het land verlaten.
- De inzet van metaalschroot bij de metaalproductie scheelt 60 tot 95 procent energie.
- Meer transparantie en regie bij de verwerking van secundaire metaalstromen bevordert de continuïteit van de aanvoer van deze waardevolle grondstoffen.
- Het voorsorteren van metaalschroot naar gewenste legering levert grote winsten in het uitsparen van benodigde primaire bijmenging.

De VNMI verwelkomt drie nieuwe lidbedrijven

De Vereniging Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI) verwelkomt drie nieuwe lidbedrijven. Tata Steel Nederland Tubes is per 1 juli jl. lid geworden van de VNMI. Welschen metaal B.V. wordt per 1 oktober lid van de VNMI. Met ingang van 1 januari 2012 aanstaande wordt Wuppermann Staal Nederland lid van de VNMI.

Meer informatie over de nieuwe lidbedrijven

Tata Steel Nederland Tubes B.V. maakt onderdeel uit van Tata Steel Europe en is een fabrikant van stalen pijpen en buizen, gevestigd in Oosterhout. Welschen metaal B.V. is gespecialiseerd in de fabricage van non-ferro metaallegeringen, gevestigd in Westbroek. Wuppermann Nederland Staal B.V. is een thermische verzinkerij in Moerdijk en maakt onderdeel uit van Wuppermann Gruppe.

FD: Nederland zet in op 40% minder CO₂ in 2030

Het kabinet wil dat Nederland over twintig jaar 40% minder broeikasgassen produceert dan in 1990. Dat blijkt uit de Klimaatbrief 2050 die het kabinet medio november naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. De VNMI en de lidbedrijven die moeten voldoen aan de emissierechtenhandelsverplichtingen (ETS) hebben eerder ook hun zienswijze ingebracht.

Het kabinet stelt deze doelstelling afhankelijk van een toereikende inzet van andere landen in de wereld. Ook mag de concurrentiepositie van Europese bedrijven niet te veel lijden onder de doelstellingen. Het streven past in een eerder afgesproken Europese doelstelling om in 2050 de CO₂-uitstoot te beperken met 80% tot 95%.

Dilemma's

Volgens het kabinet schept een klimaatneutrale economie kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. Ook maakt het de economie minder kwetsbaar voor prijschommelingen van schaarser wordende grondstoffen. Tegelijkertijd is het moeilijk om bedrijven de zekerheid te geven dat investeringen in CO₂-arme technologie zullen lonen, terwijl ook de flexibiliteit moet worden behouden om in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

Reactie VNMI

De VNMI benadrukt dat de Nederlandse industrie al decennia lang actief is via de MJA-3 en MEE-convenanten. De VNMI wil dat de meeste prikkels komen te liggen bij de sectoren en bedrijven die in de afgelopen decennia nog relatief weinig verbetering in energie-efficiëntie hebben weten te registreren, zoals de sectoren bebouwde omgeving en automotieve/transport.

Lange termijnafspraken hebben de afgelopen decennia goede resultaten opgeleverd. Diezelfde lange termijn is nodig wanneer (vaak) grootschalige investeringen moeten worden gedaan. Ook in een tijd van budgettaire krapte kan investeringszekerheid gevonden worden in bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van bankgaranties of renteloze leningen.

Themadag Routekaart: kansen verzilveren

Op 15 augustus jl. is de definitieve versie van de Routekaart overhandigd aan staatssecretaris Joop Atsma van I&M. Een prachtig resultaat waar we met elkaar trots op kunnen zijn. Maar dit is nog maar het begin. Hoe gaat het nu verder? Hoe kunnen we de kansen verzilveren? Waar moet u eigenlijk beginnen?

Het tot stand komen van de Routekaart heeft veel tijd en inspanning gekost. Het zou een gemiste kans zijn om nu niet direct aan de slag te gaan met het realiseren van de voorgenomen energie-efficiëntieverbeteringen.

Op dinsdag 31 januari 2012 maken we een begin met het komen tot meer dan goede voornemens alleen. Tot daadwerkelijk resultaat. U bent van harte uitgenodigd voor deze themadag samen met uw collega's op gebied van techniek, energie en milieu. Noteert u deze dag alvast in uw agenda (locatie: Aluminium Centrum Houten)!

Aluminiumcongres GDA: toekomst aluminium hangt samen met imago

Afgelopen week was de VNMI aanwezig bij de tweede editie van het Europese Aluminiumcongres van de Gesamtverband der Aluminiumindustrie (GDA), het gezamenlijke verband van de Duitse aluminiumindustrie. De sprekers gingen met name in op de laatste technologische ontwikkelingen bij de productie en toepassing van aluminium.

Het congres werd geopend door Oliver Bell, de onlangs verkozen voorzitter van de Europese non-ferro brancheorganisatie Eurometaux (tevens vicepresident van Hydro Aluminium). Volgens Bell is de belangrijkste uitdaging voor de aluminiumindustrie niet het inspelen op de trends in consumptie, maar het verbeteren van het imago van de energie-intensieve industrie. Bovendien moet de aluminiumindustrie zich, net als de andere metalen, weren tegen de eis dat percentages gerecycled materiaal op elk product zouden moeten worden vermeld ('recycled content'). Aluminium bestaat immers nog maar relatief kort, blijft decennialang goed en heeft een hoge waarde. Daarom kan men zich veel beter onderscheiden als het gaat om de mate waarin het metaal wordt gerecycled ('recycling rate').

Er was veel belangstelling vanuit allerlei bedrijven en instellingen uit diverse Europese landen. Vanuit Nederland was alleen de VNMI aanwezig. Indien u prijs stelt op het ontvangen van de syllabus, wilt u dan contact opnemen met het VNMI secretariaat via vnmi@fme.nl

-----

Geslaagde ledenvergadering VNMI bij Nyrstar

Op vrijdag 7 oktober jl. heeft de najaarsledenvergadering van de VNMI plaatsgevonden bij Nyrstar Budel. Tijdens het besloten ledendeel zijn diverse belangrijke onderwerpen aan de orde gekomen, waaronder het aangepaste contributiestelsel en de begroting voor 2012.

Na de ontvangst 's ochtends met heerlijke limburgse vlaai werd de leden de nieuwe Nyrstar bedrijfsfilm gepresenteerd, die vervolgens door algemeen directeur Francis Terwinghe werd toegelicht. Hierna volgde een - helaas grotendeels

verregende - rondleiding over het terrein en door het bedrijf van deze zinksmelterij.

Het besloten ledendeel was redelijk goed bezocht en heeft geleid tot het nemen van enkele belangrijke beslissingen voor de VNMI en haar leden.

Het besloten ledendeel werd ingeluid door een presentatie van de heer Hoekstra van M2i over de mogelijkheden voor intensievere samenwerking tussen kennisinstellingen - toptechnologisch instituut M2i in het bijzonder - en de

VNMI lidbedrijven. Met een pittige paneldiscussie onder leiding van enkele vertegenwoordigers van de TU Delft werd de ledenvergadering afgerond.

Bij de najaarsledenvergadering is het gebruikelijk dat de partners van de aanwezige directeuren ook worden uitgenodigd. Voor hen werd een geslaagd partnerprogramma georganiseerd in en om kasteel Baexem, waar het gezelschap van dames en heren de dag heeft afgesloten met een heerlijk diner. Kortom, een geslaagde dag.

Wij nodigen u van harte uit voor de eerstvolgende VNMI ledenvergadering op vrijdag 20 april 2012 bij nieuw VNMI lidbedrijf Wuppermann Staal Nederland B.V. in Moerdijk. Noteert u deze datum alvast in uw agenda!

2012

31 januari	Themadag Routekaart	Aluminium Cebtrum Houten
15 – 17 februari	METEC 2012	Tokio
16 februari	Bijeenkomst informeel netwerk Health & Safety	locatie n.t.b.
19 april	Eurometaux Executive Committee	N.t.b.
20 april	VNMI ledenvergadering	Wuppermann Staal, Moerdijk
23-25 april	Aluminium Dubai 2012	Dubai
9-11 mei	35th annual congress	Ljubljana, Slovenië
6-8 juni	Aluminium China	Shanghai
7 juni	Bijeenkomst informeel netwerk Health & Safety	locatie n.t.b.
18 – 22 juni	Sustainable Energy week	Europa (div.)
28 juni	European Steel Day	Brussel
5 oktober	VNMI ledenvergadering	n.t.b.
9-11 oktober	Aluminium 2012	Düsseldorf

VNMI

De Vereniging Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI) is de brancheorganisatie van Nederlandse producenten van ruwe metalen en metaallegeringen en halffabrikaten daarvan. Bij de VNMI zijn die bedrijven aangesloten die zich bezighouden met de productie van en/of eerste verwerking van 'metalen in primaire vorm'.

Postbus 190, 2700 AD Zoetermeer • **T** +31-(0)79 3531289 • **F** +31-(0)79 3531365 • **E** vnmi@fme.nl • **www.vnmi.nl**